

Messer's Droom

voor Viool en Piano

(2019)

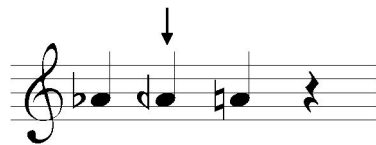
Trevor Grahl

Wie was Don Messer?!

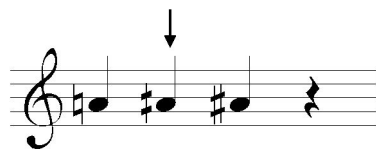
Don Messer (1909 – 1973) was een Canadese volksmuzikant, beroemd voor zijn composities voor viool (die ook een ‘fiddle’ genoemd kan worden, een stijl van vioolspelen) en ook bekend van zijn Canadese-oostkust manier van spelen. Met zijn ensemble *The Islanders* spelde hij honderden concerten in Canada en hij had een eigen televisieprogramma (ook te vinden op YouTube!). Zijn stukken worden overal in Canada gespeeld, vaak door jonge fiddlers, zoals jij! Ik speelde zelfs zijn muziek toen ik jong was. Bedoeld voor dansen, de structuur van zijn muziek is heel regelmatig, maar zeker niet saai: er is ook een traditie uit mijn gebied in Canada waar je tegelijkertijd viool speelt en danst!

Wat is een ‘kwarttoon’?

Naast de normale kruisen en mollen in dit stuk zie je ook andere soorten voortekens: kwarttonen. Een kwarttoon heeft precies de helft van de waarde van een semitoon. De noten bestaan wel, echter zijn ze niet te vinden op een normale piano. Ze zitten tussen de toetsen. De viool heeft geen toetsen, en is dus zeer geschikt voor zulke soort noten. Er zijn twee soorten kwarttonen in dit stuk, ze zien er zo uit:

De “A” met de pijl staat halverwege tussen Ab en A – het voorteken ziet eruit als een omgekeerde molteken

De “A” met de pijl staat halverwege tussen A en A# – het voorteken ziet eruit als een kruisteken zonder één kant.

Soms, moet je een kwarttoon samen met een ‘gewone’ noot spelen. Samen klinken die twee noten bijna hetzelfde, maar niet helemaal, en zorgen ze voor een spectaculaire zweving waar je de individuele interferentie-vibraties bijna kunt horen. Dit gebeurt alleen als de kwarttonen zijn correct en op de juiste toonhoogte gespeeld zijn. Te ver in één richting, krijg je een semitoon. Te ver in de andere, krijgt je een unisono. Het is niet moeilijk, maar je moet dus goed luisteren!

Programma Toelichting

Op een hele warme dag in juli, ergens op een eiland bij de oostkust van Canada, valt Don Messer in slaap onder een esdoorn en droomt over een deuntje waar hij mee bezig is.

Plotseling droomt hij dat zijn deuntje verandert in een Grande Valse Brillante, een bruisende wals. Hij speelt voor duizenden dansende stellen, draaiend als een systeem van manen en planeten. Hij droomt dat hij moeiteloos en kalm kan vliegen in die sterrenhemel, als een langzaam deel van een concerto van Beethoven. Hij denkt bij zichzelf "tussen zo veel verschillende planeten en zo veel muziek, waar hoort de mijne bij? Waar hoor ik bij?" Verontrust door zulke gedachten, herinnert hij zich zijn deuntje, maar hij wordt afgeleid en raakt zijn controle kwijt. Hij draait snel omhoog, als een tornado, hoger en hoger, opgezogen in een zwart gat, waar alle muziek en alle klank zó worden platgedrukt, dat het allemaal hetzelfde klinkt.

Hij wordt wakker, gelukkig dat onze verschillen bepalen wie wij zijn, dat ieders muziek een beetje anders klinkt.

-T.G.

Messer's Droom

Viool

fiddle-fantasie voor viool en piano

voor het Nederlands Violconcour 2020, categorie Iordens A

Trevor Grahl

♩ = 65 of langzamer, ontspannen

ossia: col legno
(met een beetje haar)

geleidelijk meer haar → ord.

ppp cresc. ----- *f*
extreem zacht, als ademen

7
dim. ----- *p* *f* (sub.) *p* (sub.) *f* (sub.) *p* (sub.)

10
(p) *f* (sub.) dim. -----

11
sul G
(flagolet gliss.) *pp* presto ♩ = 160

15
arco *sfz* *mp* *f* (sub.)
pizz.

20
mp *f* (sub.) *p* *f* *p* (sub.)
ossia: op de kam
bijna als fluisteren

* - kwarttoon, tussen A^b en A[♯]

2

(ossia: ord)

30

ff *p (sub.)* pizz.

poco sul pont
(klein beetje op de kam)

37

arco

6

alla Don Messer!*

ord.

f grove, fiddle-achtige klank

p

42

46

50

sfz *p* *f* molto

54

sfz

58

marc.

f (sub.) *p (sub.)* *f (sub.)*

63

68

* ornamenten etc. improviseren ad lib. indien mogelijk tot m. 79

72 *f*

76 *mp* *leggiero* geararticuleerd aan de snaar

80 geleidelijk meer op de kam *dim.*

84 → (meer) *pp* *tr* *ff* *mf* echt op de kam, laten piepen! ord.

90 *accel. molto* *cresc.*

95 *f* *p* $\text{♩} = 65$ *con molto brio, alla Weense Wals* $\text{♩} = 60$ op de kam

99 *a tempo* ($\text{♩} = 65$) *ord.* *sfz* *f* *fff* *krassen**

105 *f* *mp*

111 *cresc.* *sfz* *sfz* *fff* *ff* *krassen**

117 *poco meno mosso* *tr* *tr* *mp* *cresc.*

* extreme druk met de stok, geen toonhoogte!

4

rit. $\text{♩} = 55 - 60$ vrij, niet haasten geen vibrato (flageolet gliss.)

123 *tr* *ff* *sfz dim.* *mp* (III) (II)

(flageolet gliss.)

129 (III) (IV) normaal vibrato *f* molto cantabile

$\text{♩} = 65$
Rhapsodie: overdreven vibrato indien mogelijk, zuikertaart-achtig

133 volle klank *dim.* *pp* *f* molto cantabile *tr*

137 *tr* *p* sul III *molto cantabile*

141 rit. a tempo *f* dim. *pp* *f* 'appassionato' *tr*

144 *tr* quasi gliss. $\text{♩} = 55 - 60$ ossia: zoals in het begin: col legno, met een beetje haar geleidelijk meer haar

p *mf* *p* *mf* *p* *mf*

poco cadenza, senza misura ord. accel. molto!

148 *pp* murmurando *cresc. molto*

149 $\text{♩} = 120$ *f* *tr* **

* - kwarttoon (tussen D en D#)

♩ = 60, maar redelijk vrij
 (III) (II)
 150 *p* beetje koud, metallisch *sfz p (sub.)*

151 *sfz p (sub.)*

152 *sfz p (sub.)*

153 *sfz* *molto dim.* *ppp* *p*
 langzaam beginnen, sneller worden
 langzaam, tempo ad lib.
 beetje op de kam, metalen klank, geen vibrato

157 (III) (II) *dim.* *pp*
molto rit.

161 *f* *con brio!* ♩ = 120 *ord.* *accel. molto!*

165 *cresc.* *tr* *presto* ♩ = 160

169 *fff* *molto dim.* *pp* G.P.

172 *mp* *pizz.* *arco* *geen vibrato* (IV) (III) (in één streek) *sfz* *ppp*
tempo primo (♩ = 65)